

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	14 oktober 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-0690	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	822A4207	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	20 april 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Kaart plangebied 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen 5: Aanvullende voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen woonwijk Franse Gat in Veenendaal

Op 20 april 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Sweco Nederland B.V. namens Stichting Patrimonium woonservice, voor de locatie woonwijk Franse Gat in Veenendaal (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-0690.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten, rustplaatsen van de gierzwaluw en de huismus.
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

voor de periode van verzending van dit besluit tot en met 15 augustus 2026.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op ingrepen bij een vijftal deelgebieden in Het Franse Gat, ingedeeld in enveloppen. De werkzaamheden zijn daarbij het slopen van de woningen in envelop 2 tot en met 4 waarna nieuwbouw plaatsvindt, en renovatie van de woningen in envelop 5 in de wijk Het Franse Gat in Veenendaal. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*) voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 eerste, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 15 augustus 2021 tot en met 15 augustus 2026.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 2 september 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw en de huismus zijn beschermd op grond van artikel 3.1 en de gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

"Het uitvoeren van het werk is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

Er is grondig onderzoek uitgevoerd naar de staat van de woningen. De woningen zijn in een verouderde staat en toe aan vernieuwing. Uit o.a. de bouw en constructie technische onderzoeken is gebleken dat renovatie voor de woningen in envelop 2 tot en met 4 geen reële oplossing biedt voor het verlengen van de levensduur van de woningen en de problemen in de wijk. Daarom zal voor deze woningen moeten worden overgegaan tot sloop en nieuwbouw.

Renovatie lijkt wel mogelijk voor de portiekflats aan de Westersingel. Om de gezondheid en veiligheid van de bewoners te garanderen en te kunnen voldoen aan de afgesproken energiebesparing is het niet uitvoeren van de renovaties geen optie. Voor de overige woningen worden onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om de woningen bewoonbaar te houden voor het komende decennium.

De nieuw bouw en renovatie biedt Patrimonium de kans om bij te dragen aan energiezuinige woningen die een bijdrage leveren aan het terugbrengen van de CO₂ uitstoot en die daarmee tevens voldoen aan de landelijke afspraak. De sociale cohesie en veiligheid van de buurt is daarbij sterk gediend. Indien dergelijke vernieuwingen uitblijven zal de kwaliteit van het woonbestand afnemen, wat leidt tot onveilige leefomstandigheden van de bewoners, en negatieve effecten op de volksgezondheid"

Voor het toetsen of de staat van de woningen in envelop 2 tot en met 4 geen andere optie is dan slopen, heeft u voor alle vijf enveloppen bouwkundige rapporten aangeleverd, waaruit blijkt dat sloop en nieuwbouw voor de woningen uit envelop 2, 3 en 4 de enige juiste oplossing is, en dat voor envelop 5 kan worden voldaan met renovatie en verduurzaming zonder sloop.

Wat betreft de planning geeft u aan dat vanwege het gefaseerd uitplaatsen van bewoners momenteel nog geen gedetailleerde planning kan worden aangeleverd, maar dat deze planning uitgewerkt wordt in het ecologisch werkprotocol. Gezien de grootte van het plangebied en de fasering van de werkzaamheden over de vijf enveloppen is er geen reële planning te geven op dit moment. Wel is aangegeven dat er te allen tijde tijdig voldoende mitigerende maatregelen aanwezig zijn voor de te slopen deelgebieden, en dat gefaseerd nieuwe permanente mitigerende maatregelen vrijkomen door de eveneens gefaseerde nieuwbouw. Hiermee is de optimale planning gewaarborgd.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet.

Voor de gierzwaluw en de huismus heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: *"In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid"*. Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: *"In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten"*.

In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door sloop en renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden.

De huidige woningen hebben een gemiddelde leeftijd van ongeveer 50 à 60 jaar, en zijn gebouwd in de tijd tussen 1950 en 1965. In die tijd werd er niet gelet op isolatie, waardoor deze woningen vermoedelijk hooguit een energielabel hebben tussen de E en C, maar zeker niet hoger. De nieuwbouw wordt gebouwd volgens de nieuwe BENG-eisen. De energie labels worden na oplevering vastgesteld door de EPA inspecteur. Hierbij komt men in praktisch alle gevallen uit op A+ of hoger.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie, en in sommige gevallen sloop van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties (en in sommige gevallen nieuwbouw) zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid en het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten, huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Gierzwaluw

Binnen het plangebied zullen 36 nesten van de gierzwaluw aangetast worden.

Hiervan bevinden zich 13 nesten in envelop 2, 5 nesten in envelop 3, 4 nesten in envelop 4 en 11 nesten in envelop 5. Deze 36 nesten zullen worden vernietigd.

Huisumus

Er zijn 93 nesten van de huismus aangetroffen. Hiervan bevinden zich 23 nesten in envelop 2, er zijn 23 nesten in envelop 3, 35 nesten in envelop 4 en 12 nesten in envelop 5. De 12 huismusnesten aanwezig in envelop 5 worden niet aangetast, de werkzaamheden worden zodanig ingericht dat deze nesten behouden blijven. Wel zullen 81 nesten vernield worden uit envelop 2, 3 en 4.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

De te verdwijnen nesten van de gierzwaluw en huismus bevinden zich onder de daken van de desbetreffende woningen. Bijlage 3 geeft een kaart waar zich deze nesten bevinden.

Gewone dwergvleermuis

Verder zullen er 17 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetast worden. Hiervan bevinden zich 9 zomer/paarverblijven in envelop 2, 4 zomer/ paarverblijven in envelop 3, 1 zomer/ paarverblijf in envelop 4 en 3 zomer/ paarverblijven in envelop 5.

Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individueel winterverblijf niet worden uitgesloten. Een kaart met de locatie van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

Landelijk/regionaal

Gierzwaluwen komen algemeen voor in dorpen en steden. Het landelijk aantal broedparen is lastig te berekenen door de aanwezigheid van grote aantallen niet-broedende vogels en het kortstondige bezoek aan nestplekken. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op 40.000 tot 60.000 (Sovon, 2018), maar dit kan (veel) te laag zijn. In dorpen en kleinere steden ligt de verhouding namelijk tussen gierzwaluwen en inwoners op 1:100. Dan zou de Nederlandse gierzwaluwpopulatie ongeveer 160.000 paren bedragen, bijna vier keer groter dan tot nu toe gedacht, maar cijfers voor de grote steden ontbreken (Verkade et al., 2015). Wel zijn er afnames bekend van ingrijpend gerenoveerde buurten en gebouwen. Deze verdwijning van kolonies lijkt mogelijk (ten dele) gecompenseerd te worden door een meer verspreide (en minder opvallende) vestiging elders (Verkade et al., 2015). Omvangrijke kolonies worden dus schaarser. De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel wordt in Nederland gekarakteriseerd als gunstig. Voor niet-broedvogels is geen trend beschikbaar omdat de soort na het broedseizoen vrijwel direct uit Nederland verdwijnt (Sovon, 2018).

Lokaal

Er zijn geen nauwkeurige gegevens bekend van de gierzwaluwpopulaties in Veenendaal. In verband met de renovatie van het woningbestand van onder andere Patrimonium in Veenendaal wordt al enige jaren gierzwaluwonderzoek gedaan door de hele plaats heen. Hieruit is gebleken dat de soort in relatief lage aantallen maar wijdverspreid in Veenendaal broedt, zowel binnen als buiten het woningbestand van Patrimonium. Op grond hiervan mag worden aangenomen dat de lokale staat van instandhouding matig gunstig is. Bekend is dat gierzwaluwen doorgaans slechts zeer matig gebruik maken van nestkasten als tijdelijke voorziening, en in die zin moeilijk te mitigeren zijn. Vandaar dat voor gierzwaluw een extra inspanning geleverd zal te worden voor wat betreft mitigatie, om de lokale staat van instandhouding niet in gevaar te brengen.

Huisemus

Landelijk/regionaal

De huismus is een algemeen voorkomende vogel. De huismus komt overal in Nederland voor behalve in gebieden waar bebouwing ontbreekt of wijken waar geen nestgelegenheid en/of voedsel aanwezig is. In Nederland is volgens de laatste gegevens van Sovon (2013-2015) de broedpopulatie van huismussen geschat op 600.000 - 1.000.000 broedparen. De populatie is ten opzichte van 1994 aanzienlijk lager en om deze reden is de huidige situatie van de landelijke populatie beoordeeld als ongunstig - ontoereikend. Sinds 1975 is de populatie huismussen ongeveer gehalveerd. Populaties zijn bovendien meer versnipperd geraakt en kleiner geworden. Sinds 2000 lijkt de populatie gestabiliseerd (Sovon, 2018). De laatste tien jaar van de registratie herstelt de huismus zich licht als broedvogel (<5% toename per jaar). Op basis van dit lichte herstel is de trend beoordeeld als stabiel (Arcadis, 2018).

Lokaal

Er zijn geen nauwkeurige gegevens bekend van de huismussenpopulaties in Veenendaal. In verband met de renovatie van het woningbestand van onder andere Patrimonium in Veenendaal wordt al enige jaren huismusonderzoek gedaan door de hele plaats heen. Hieruit is gebleken dat de soort in relatief lage aantallen maar wijdverspreid in Veenendaal broedt, zowel binnen als buiten het woningbestand van Patrimonium. Op grond hiervan mag worden aangenomen dat de lokale staat van instandhouding matig gunstig is. Bij verschillende deelprojecten in Veenendaal waarbij huismussen in het geding zijn, is geconstateerd dat de getroffen voorzieningen doorgaans snel in gebruik worden genomen door huismussen.

Gewone dwergvleermuis

Landelijk en regionaal

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen. Het is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Hij komt vooral voor in de bebouwde omgeving, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen, er zijn geen aanwijzingen voor een af- dan wel een toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen (Bron: BLJ12 Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, versie 1.0 Juli 2-017).

Op het moment van schrijven van het mitigatieplan zijn er geen aanwijzingen dat de situatie in de provincie Utrecht afwijkt van de landelijke situatie.

Lokaal

Er zijn geen nauwkeurige gegevens bekend van de populatie gewone dwergvleermuizen in Veenendaal. In verband met de renovatie van het woningbestand van onder andere Patrimonium in Veenendaal wordt al enige jaren vleermuisonderzoek gedaan door de hele plaats heen. Hieruit is gebleken dat de gewone dwergvleermuis een algemene soort is die overal in Veenendaal geregeld waargenomen wordt, en waarvan geregeld verblijfplaatsen worden gevonden, zowel binnen als buiten het woningbestand van Patrimonium. Op grond hiervan mag worden aangenomen dat de lokale staat van instandhouding gunstig is.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de sloop- en renovatiewerkzaamheden worden er 6 nestlocaties van de gierzwaluw, 81 nestlocaties van de huismus en 17 zomer/ paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield, wordt de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis verstoord en wordt de gewone dwergvleermuis in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld.

De maatregelen die door ons zijn goedgekeurd, zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten.

Door de uitvoering van de maatregelen worden, weliswaar gefaseerd, voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Er worden voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen geplaatst als permanente compensatie van de aan te tasten verblijfplaatsen. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden leidt de ingreep niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus, en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;

- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

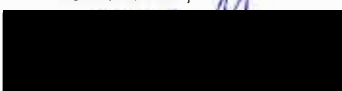
Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Sweco Nederland B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Veenendaal.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn. Indien het voor dit specifieke project niet mogelijk is om de werkzaamheden twee weken voorafgaand aan de start hiervan te melden, moet contact worden opgenomen met de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030-7023300.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

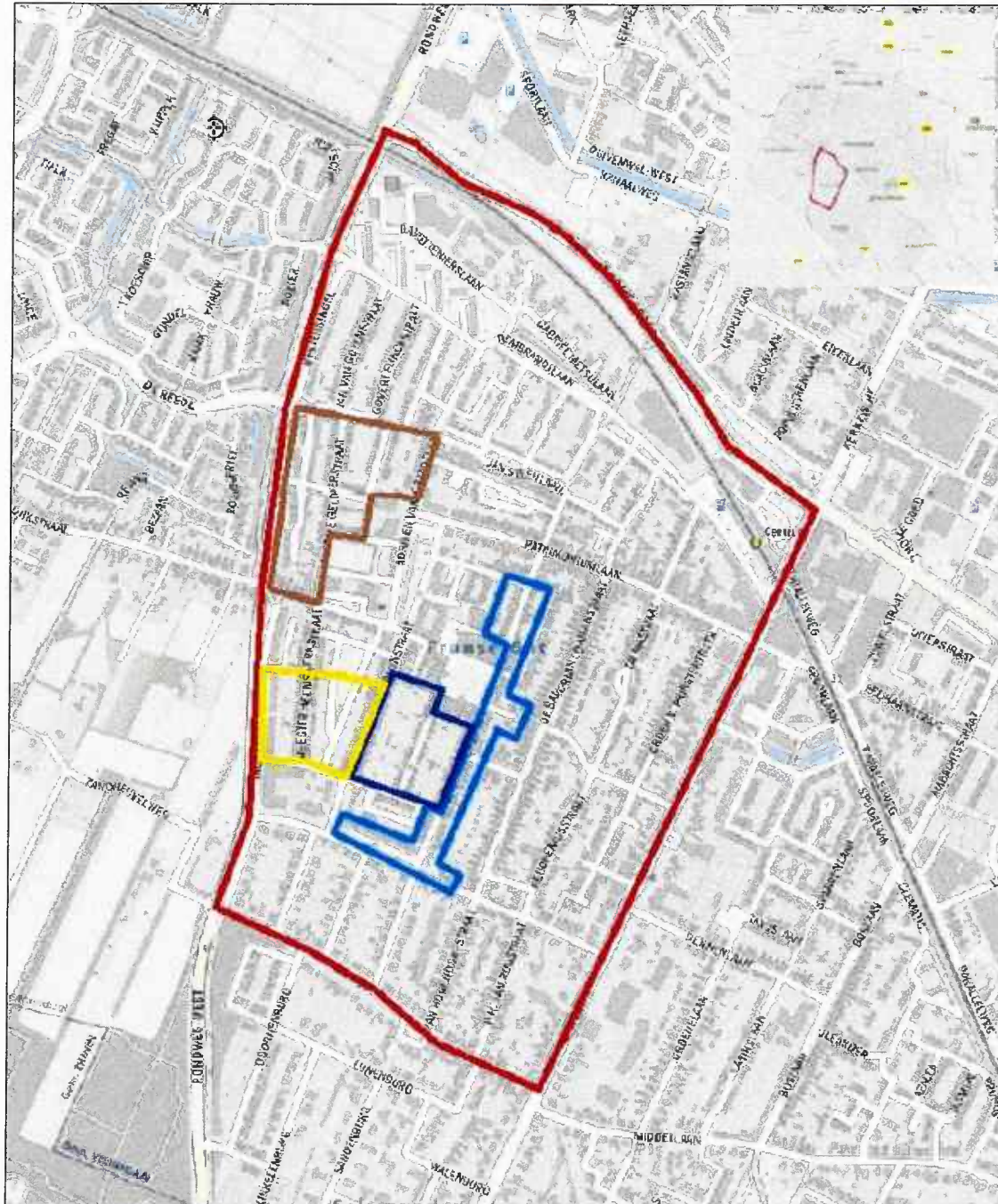
10. Voor elk te verdwijnen gierzwaluwnest dienen als tijdelijke mitigatie, en eveneens in een later stadium als permanente mitigatie, 5 gierzwaluw nestkasten aangebracht te worden op de wijze zoals beschreven in het BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw.
11. Alle overige aan te brengen kasten van huismus en gierzwaluw dienen eveneens opgehangen te worden volgens de aanwijzingen uit het BIJ12 kennisdocument huismus en het kennisdocument gewone dwergvleermuis.
12. U dient in het ecologisch werkprotocol aan te geven waar en hoe de tijdelijke en permanente kasten worden geplaatst, met fotomateriaal van de geplaatste kasten.
13. Daar waar dit wegens onzekerheid in de planning niet mogelijk is in het ecologisch werkprotocol, dient u de locaties van de tijdelijke kasten en de permanente kasten, inclusief fotomateriaal aan te leveren in de monitoringsverslagen.
14. U dient de aan- of afwezigheid van de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis te monitoren in 2022 en in 2025 op de wijze zoals beschreven in het BIJ12 Kennisdocument Gierzwaluw, het BIJ12 kennisdocument huismus en het BIJ12 kennisdocument gewone dwergvleermuis. U dient hiervoor aan ons een monitoringsverslag aan te leveren uiterlijk 31 december van het jaar van monitoring. Dit monitoringsverslag dient u op te sturen naar servicebureau@provincie-utrecht.nl.
15. U dient in de huurcontracten het behoud van groene tuinen te borgen, of indien dit juridisch niet mogelijk is, zorg te dragen dat er steeds genoeg groen aanwezig blijft als vervanging voor de te verdwijnen leefgebieden voor huismus en gewone dwergvleermuis. Hoe het behoud van het leefgebied concreet geborgd wordt, dient u gefaseerd aan te geven in het ecologisch werkprotocol en in de monitoringsverslagen..
16. De overige maatregelen, genoemd in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan van 13 april 2021 en de maatregelen genoemd in de opgevraagde nadere informatie, op 2 september 2021 (zie bijlage 4 en bijlage 5) dienen te worden opgevolgd.

Na afloop van de werkzaamheden

17. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Kaart plangebied

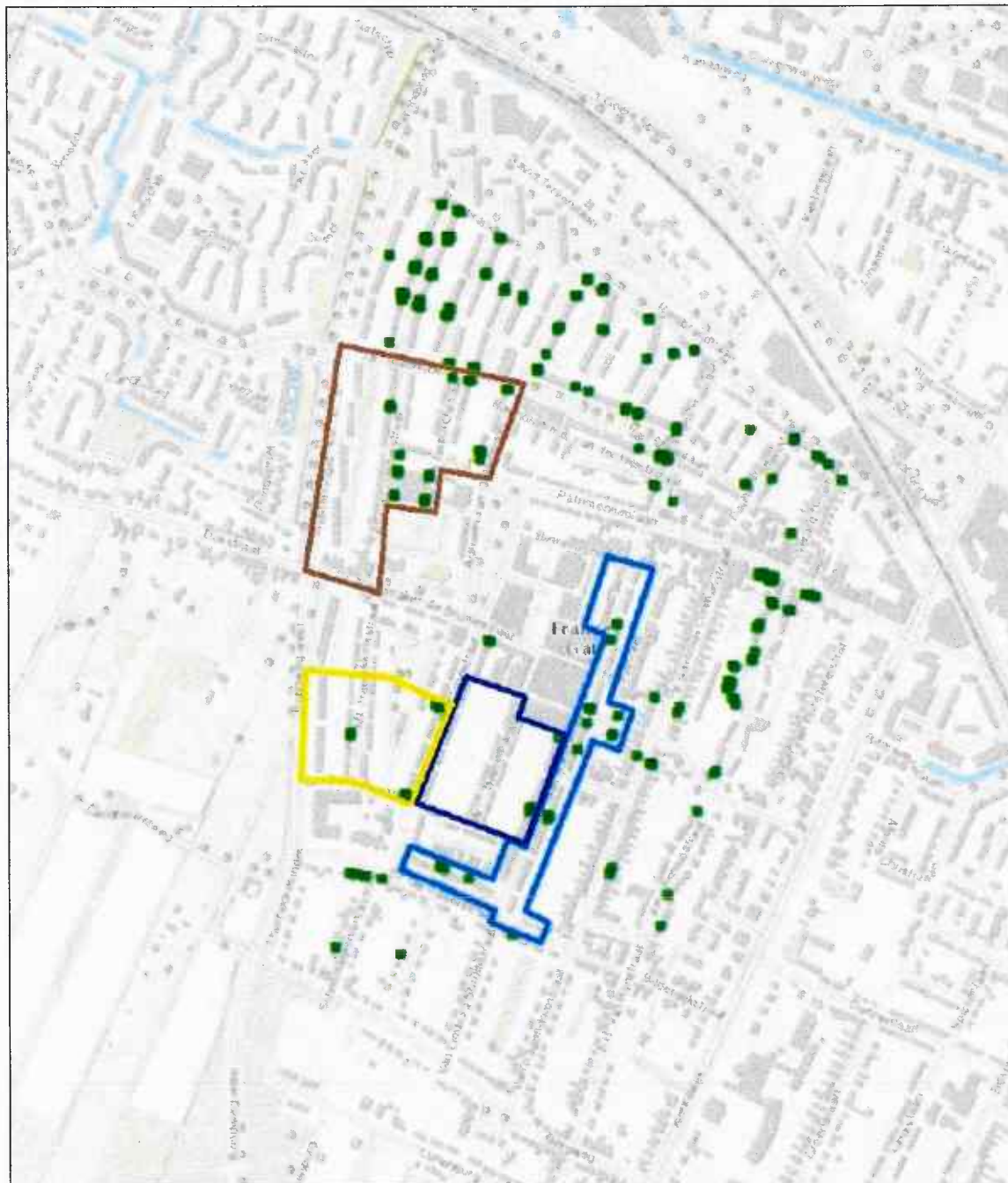
bron: "Activiteitenplan sloop & renovatie woningen Veenendaal 13-04- 2021

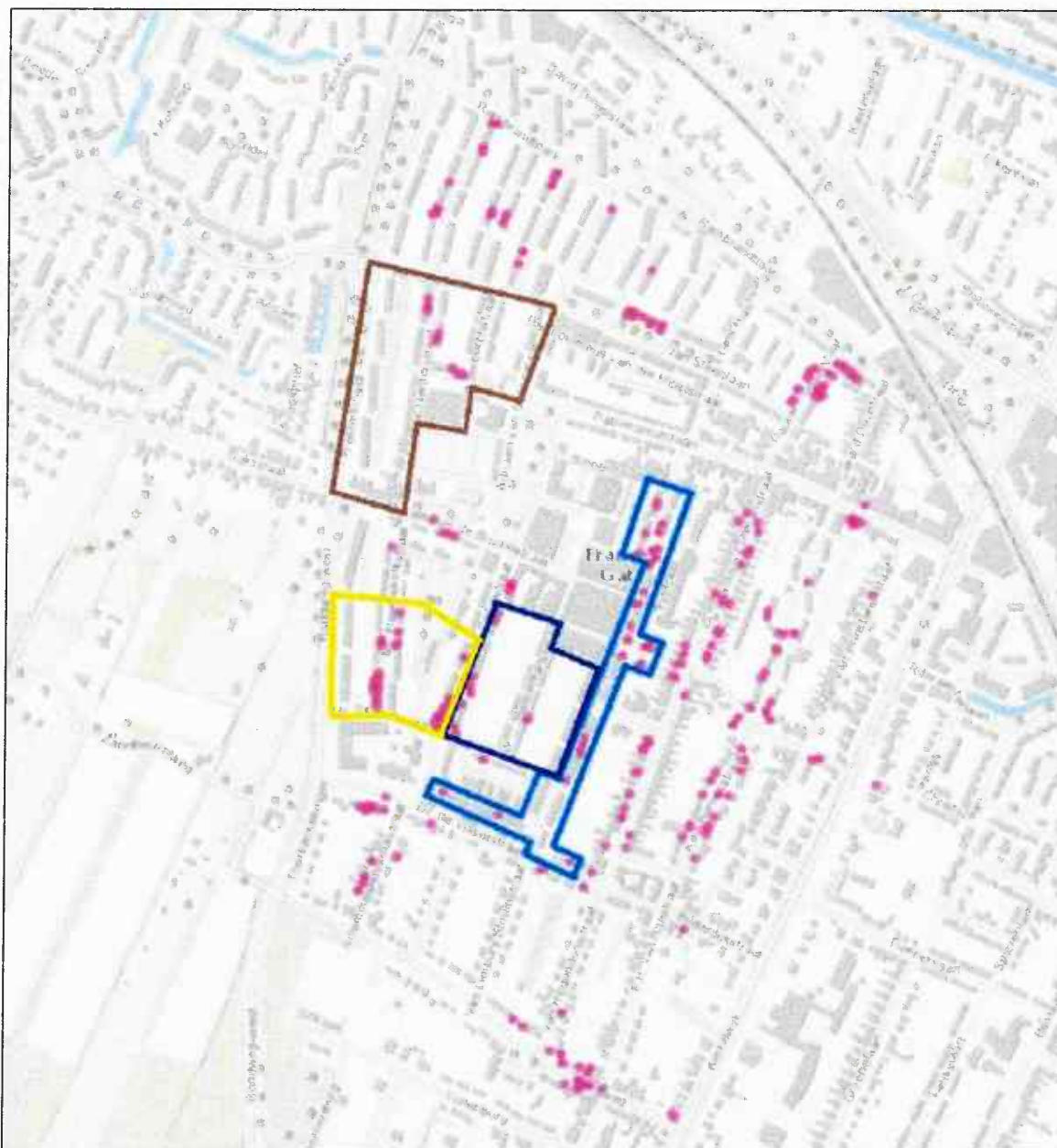
Figuur 2.2 Het Franse Gat (rood omkaderd) met het plangebied bestaande uit 4 enveloppen: envelop 2 (blauw omkaderd), 3 (paars omkaderd), 4 (geel omkaderd) en 5 (bruin omkaderd).

Bijlage 3: Kaarten aangetroffen verblijfplaatsen

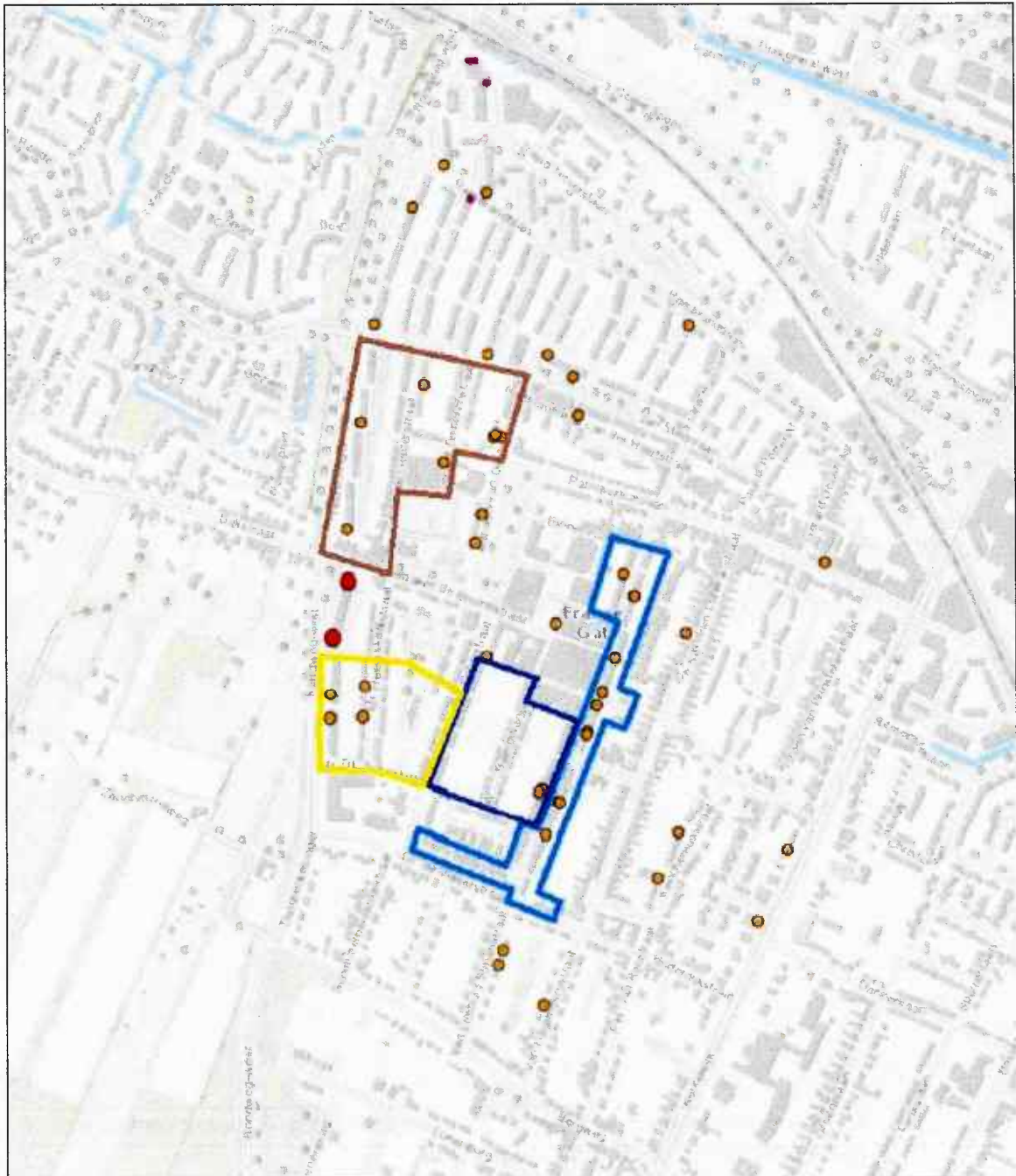
bron: "Activiteitenplan sloop & renovatie woningen Veenendaal 13-04-2021

Figuur 3.2 Gierzwaluwnesten in enveloppen 2 (blauw omkaderd), 3 (paars omkaderd), 4 (geel omkaderd) en 5 (bruin omkaderd).

Figuur 3.1 Huismusnesten in enveloppen 2 (blauw omkaderd), 3 (paars omkaderd), 4 (geel omkaderd) en 5 (bruin omkaderd).

Figuur 3.3 Vastgestelde zomer- en/of paarverblijven van de gewone dwergvleermuis (oranje stippen), massawinterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (rode stippen) en paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis (paarse stippen) in enveloppen 2 (blauw omkaderd), 3 (paars omkaderd), 4 (geel omkaderd) en 5 (bruin omkaderd).

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

bron: "Activiteitenplan sloop & renovatie woningen Veenendaal 13-04-2021

4 Maatregelen

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de soortgerichte inventarisaties en de effectanalyse beschreven. Hieruit blijkt dat de volgende beschermde elementen worden aangetast:

- 81 nesten van huismus;
- 36 nesten van gierzwaluw;
- 16 verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis.

Om effecten tot een minimum te beperken en de gunstige staat van instandhouding te kunnen waarborgen, worden passende maatregelen getroffen. Deze maatregelen worden in onderstaande paragrafen per soort nader beschreven. Het gaat zowel om mitigerende (verzachtende) maatregelen en compenserende maatregelen. Er wordt bij de compensatie ingezet op natuurinclusief bouwen als de norm, met inbouwvoorzieningen voor huismus, gierzwaluw en vleermuis en aandacht voor vergroening. Hiermee blijft het de wijk het Franse Gat de typische huismus- en gierzwaluwbuurt en wordt het aantrekkelijk voor vleermuizen om er te verblijven. In onderstaande tabel (tabel 4.1) is een overzicht gegeven van de beschermde natuurwaarde en de minimale compensatieopgave per envelop. Hierbij is conform de kennisdocumenten een compensatiefactor 2 gebruikt voor de huismus, 3 voor de gierzwaluw en 4 voor gewone dwergvleermuis.

Tabel 4.1 Overzicht beschermde natuurwaarden en minimale compensatieopgave, zowel tijdelijk als permanente

		Soort		
Envelop		Huisumus	Gierzwaluw	Gewone dwergvleermuis
2	Aantasting	23 nesten	13 nesten	9 verblijfplaatsen
	Compensatieopgave	46 nesten	39 nesten	36 verblijfplaatsen
3	Aantasting	23 nesten	7 nesten	4 verblijfplaatsen
	Compensatieopgave	46 nesten	21 nesten	16 verblijfplaatsen
4	Aantasting	35 nesten	5 nesten	1 verblijfplaatsen
	Compensatieopgave	70 nesten	15 nesten	4 verblijfplaatsen
5	Aantasting	0 nesten	11 nesten	2 verblijfplaatsen
	Compensatieopgave	0 nesten	33 nesten	8 verblijfplaatsen
Totaal benodigde tijdelijke en permanente voorzieningen		162	75	64

4.2 Compenserende en mitigerende maatregelen per soort

4.2.1 Huismus

Bij de renovatie- en onderhoudswerkzaamheden in envelop 5 worden geen nestlocaties van de huismus aangetast. Bij de sloop-nieuwbouw in envelop 2, 3 en 4 worden de nestlocaties inclusief deel van het functionele leefgebied aangetast. Bij de sloop van de woningen kunnen de tuinen waarschijnlijk niet behouden kunnen worden. Het functionele leefgebied dat wordt gevormd door het openbaar groen en tuinen van woningen buiten het bezit van Patrimonium blijft echter wel behouden, waardoor tijdens de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.

Daarnaast is vergroening van de openbare ruimte een belangrijk onderdeel in de integrale gebiedsvisie van het Franse Gat. Dit om de wijk beter bestand te maken tegen het veranderende klimaat. Dit nieuwe groen zal ten gunste zijn van de huismus.

Compenserende maatregelen

Leefgebied

Als de tuinen worden aangetast wordt het functioneel leefgebied hersteld. Hiervoor worden de tuinen van de nieuwbouwwoningen dusdanig ingericht dat zij geschikt zijn om als zodanig te functioneren voor huismus. Dit houdt in dat, conform het kennisdocument, de onderstaande maatregelen worden getroffen in de tuinen:

- Er wordt voldoende dekkingsmogelijkheden gecreëerd:
 - Door aanplant van (groenblijvende) struiken en klimplanten;
 - Door de aanplant van inheemse soorten bomen en ander opgaand groen.
- Er worden voldoende foerageergebieden gecreëerd:
 - Door overhoekjes of kruidenrijke vegetatie als bron voor zaden en kleine insecten;
 - Behoud van voldoende drinkmogelijkheden;
 - Behoud van voldoende mogelijkheden voor nemen van stofbaden door zandige plekken te realiseren of te handhaven.

De nieuwe bewoners worden actief geïnformeerd over het inrichten en beheren van een klimaatadaptieve en vogelvriendelijke tuin. Bekeken wordt of het mogelijk is het behoud van een groene tuin te borgen in de huurovereenkomst met de bewoners.

Nestlocaties

Met betrekking tot de nestlocaties, zal er natuurinclusief gerenoveerd en gebouwd worden. Dit houdt in dat (ruimschoots) permanente voorzieningen worden getroffen in de vorm van ingebouwde nestlocaties, bijvoorbeeld door het geschikt en toegankelijk maken van de eerste rij dakpannen, en/of het plaatsen van inbouwkasten. Hierdoor vindt een ruime overcompensatie plaats, maar het zal per envelop in ieder geval het minimum aantal nestlocaties zijn zoals beschreven in tabel 4.1.

Bij de nieuwbouw met schuine daken (eengezinswoningen) worden de nieuwe daken toegankelijk en geschikt gemaakt voor de huismus. Dit middels een onderpanprofiel en eventueel verhoogde vogelschroot (zie figuur 4.1). Indien dit om technische redenen niet mogelijk is en bij gestapelde bouw met plat dak, worden nestkasten ingebouwd. Dat kan onder de dakgoot en/of in de gevels. Zie figuur 4.1 voor een aantal mogelijkheden. In de portiekwoningen aan de Westersingel (envelop 5) zijn geen huismussen aanwezig, maar bij de renovatie wordt het nieuwe dak toegankelijk en geschikt gemaakt middels een onderpanprofiel en eventueel verhoogde vogelschroot. Bij de onderhoudswerkzaamheden in de overige woningen in envelop 5 worden de nestlocaties behouden.

De inbouwvoorzieningen worden gerealiseerd conform de eisen van het kennisdocument en ten alle tijden afgestemd met een ecologisch deskundige. Er wordt gezorgd dat ze buiten het bereik van predators worden geplaatst, minimaal 3 meter hoogte en in meerdere windrichtingen georiënteerd zijn. Bij zuidelijke oriëntatie worden alleen nestlocaties toegepast indien er ruim voldoende schaduwwerking is.

In de directe omgeving van de enveloppen staan voldoende woningen die geschikt zijn als alternatieve broedlocatie. Het onderzoek heeft aangetoond dat geschikte huizen bij lange na niet allemaal bezet zijn. Dit zijn bijvoorbeeld de huizen langs de nabijgelegen en groene Savomin Lohmanstraat of de zuidelijk gelegen particuliere woningblokken van alleenstaande huizen en tweekappers met grote groene tuinen. Er zijn in de huidige situatie dus voldoende alternatieven voorhanden om de tijd tussen het gefaseerde verlies van huidige nestplaats en de nieuwe voorzieningen te overbruggen. Echter, uit zorgvuldigheid worden ook alternatieve nestlocaties aangebracht in de vorm van duurzame, tijdelijke nestkasten.

Het aantal tijdelijke, alternatieve nestlocaties dat wordt geplaatst is per envelop weergegeven in tabel 4.1. De locaties van de tijdelijke nestkasten worden opgehangen aan woningen in de omgeving in het bezit van Patrimonium. In figuur 4.2 staat het woningaandeel van Patrimonium in de wijk Franse Gat. Er zijn ruim voldoende mogelijkheden om tijdelijke kasten op te hangen. De exacte adressen worden nader bepaald door een ecologisch deskundige. Hierbij wordt specifiek rekening gehouden of de territoria al bezet zijn door andere huismussen, om concurrentie te voorkomen.

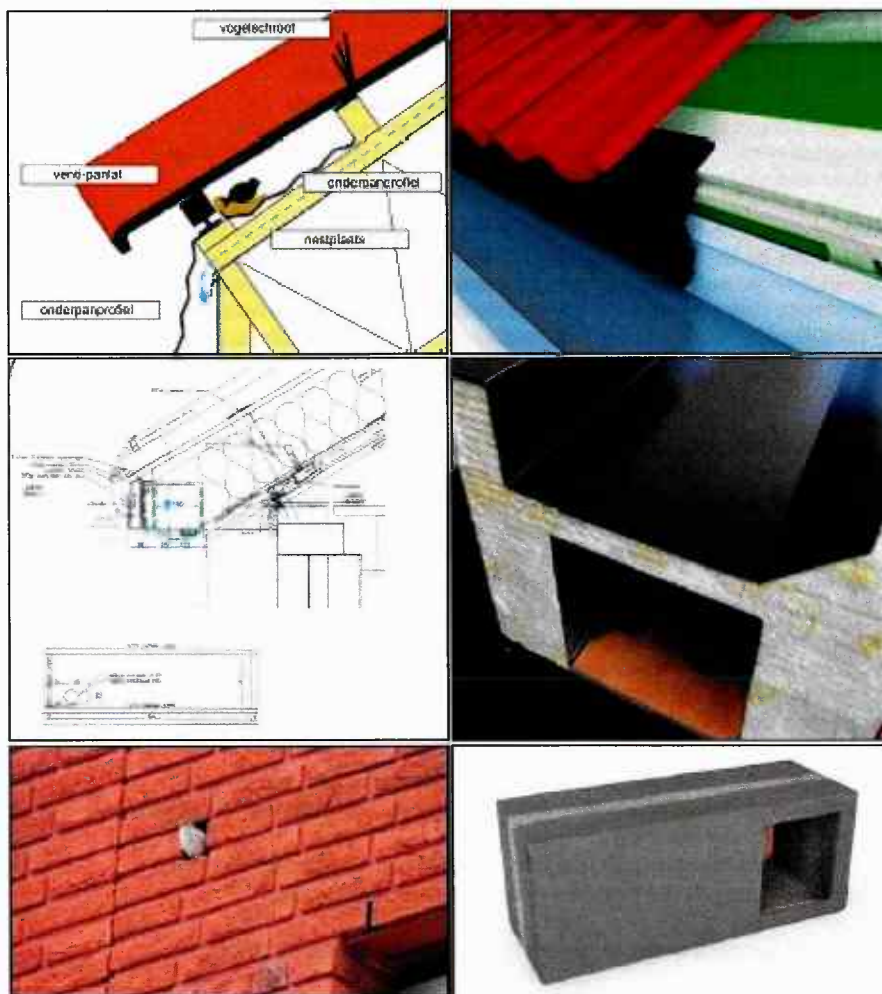
Door de compenserende maatregelen op woningen in het bezit van Patrimonium te treffen, kan worden gegarandeerd dat de nestkasten voldoende lang hun functie behouden niet worden aangetast. De nestkasten worden conform het kennisdocument van huismus opgehangen op een geschikte plek en oriëntatie, op een minimale hoogte van 3 meter en buiten het bereik van predatoren. Aanwezigheid van voldoende geschikt leefgebied is reeds gegarandeerd.

Mitigerende maatregelen

Verder worden conform de richtlijnen uit het kennisdocument de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- De nestlocaties worden ongeschikt gemaakt door ze buiten het broedseizoen dicht te zetten. Ook wordt dit uitgevoerd buiten de vorstperiodes. Het dichtzetten kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld met planken, vogelschroot of met bladroosters/gootdrains;
- Het ongeschikt maken van de bestaande verblijfplaatsen wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de huismus (globaal maart – augustus) en buiten periodes met vorst. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van deze werkzaamheden wordt bepaald door een deskundige op het gebied van de huismus;
- De bestaande verblijfplaatsen worden pas ongeschikt gemaakt, minimaal drie maanden nadat de tijdelijke nestkasten zijn opgehangen. Dit om de vogels voldoende tijd te geven om te wennen aan de nieuwe voorzieningen;
- De tijdelijke kasten blijven minimaal een jaar hangen nadat de nieuwe permanente nestlocaties zijn gerealiseerd en geschikt worden geacht door een ecologisch deskundige;
- De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de huismus;
- Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld met daarin de te nemen maatregelen. Alle betrokken partijen zullen van het werkprotocol op de hoogte gesteld worden.

Met bovenstaande maatregelen wordt verstoring tot een minimum beperkt en wordt de gunstige staat van instandhouding van de huismus gewaarborgd.

Figuur 4.1 Voorbeelden van voorzieningen voor huismus en/of gierzwaluw. Onderpandprofiel (alleen huismus), nestkast achter of onder dakgoot, inbouwkasten.

4.2.2 Gierzwaluw

Bij renovatie- en onderhoudswerkzaamheden in envelop 5 worden geen nestlocaties aangetast. Bij sloop-nieuwbouw worden de nestlocaties wel aangetast.

Compenserende maatregelen

In de natuurinclusieve nieuwbouw zullen, net als voor huismus, ruimschoots permanente inbouwvoorzieningen worden gerealiseerd. Patrimonium heeft hier al een voorschot op genomen door bij de renovatiewerkzaamheden aan de portiekflats aan de Thorbeckesingel bovenwettelijk gierzwaluwkasten op te hangen. Ook aan de Westersingel in envelop 5 zullen permanente gierzwaluwkasten worden opgehangen.

Bij de nieuwbouw eengezinswoningen zal in eerste instantie worden bekeken of de daken aan de noordelijke georiënteerde kopse gevels geschikt en toegankelijk gemaakt kunnen worden door een ruimte van minimaal 3 centimeter tussen de buitengevel en de binnenzijde van de kantpan open te houden. Ook zullen nestkasten ingebouwd worden. Bij de gestapelde nieuwbouw worden in ieder geval inbouwnestkasten ingebouwd in de kopse muren en/of dakranden van de woningen. Deze voorzieningen worden niet gerealiseerd aan de warmere zuid- en westgevels, maar aan de koelere oost- en noordgevels. Indien het bovenstaande om technische redenen niet mogelijk is, zullen middels maatwerk voorzieningen in de dakgootbetimmering of in schoorstenen worden geplaatst. Bij renovatie wordt in eerste instantie bekeken of de nestlocaties behouden kunnen worden, of het dak aan de kopse kanten toegankelijk gemaakt kan worden voor de gierzwaluw. Het ontwerp van de voorzieningen wordt afgestemd met een ecoloog, deskundig op het gebied van de gierzwaluw.

Het uitgangspunt is om in alle nieuwbouw inbouwvoorzieningen voor de gierzwaluw te realiseren, zodat een ruime overcompensatie ontstaat. Het zal per envelop in ieder geval het minimum aantal nestlocaties zijn zoals beschreven in tabel 4.1. De inbouwvoorzieningen zullen in ieder geval voldoen aan de richtlijnen uit het kennisdocument van de soort.

Net als voor huismus geldt voor gierzwaluw dat er voldoende woningen in de omgeving zijn die geschikt zijn als alternatieve broedlocatie. Het onderzoek heeft aangetoond dat geschikte huizen bij lange na niet allemaal bezet zijn. Er zijn in de huidige situatie dus voldoende alternatieven voorhanden om de tijd tussen het verlies van huidige nestplaats en de nieuwe voorzieningen te overbruggen. Echter, uit zorgvuldigheid worden ook tijdelijke alternatieve nestlocaties aangebracht in de vorm van duurzame nestkasten. Het aantal tijdelijke nestlocaties dat wordt geplaatst is per envelop weergegeven in tabel 4.1.

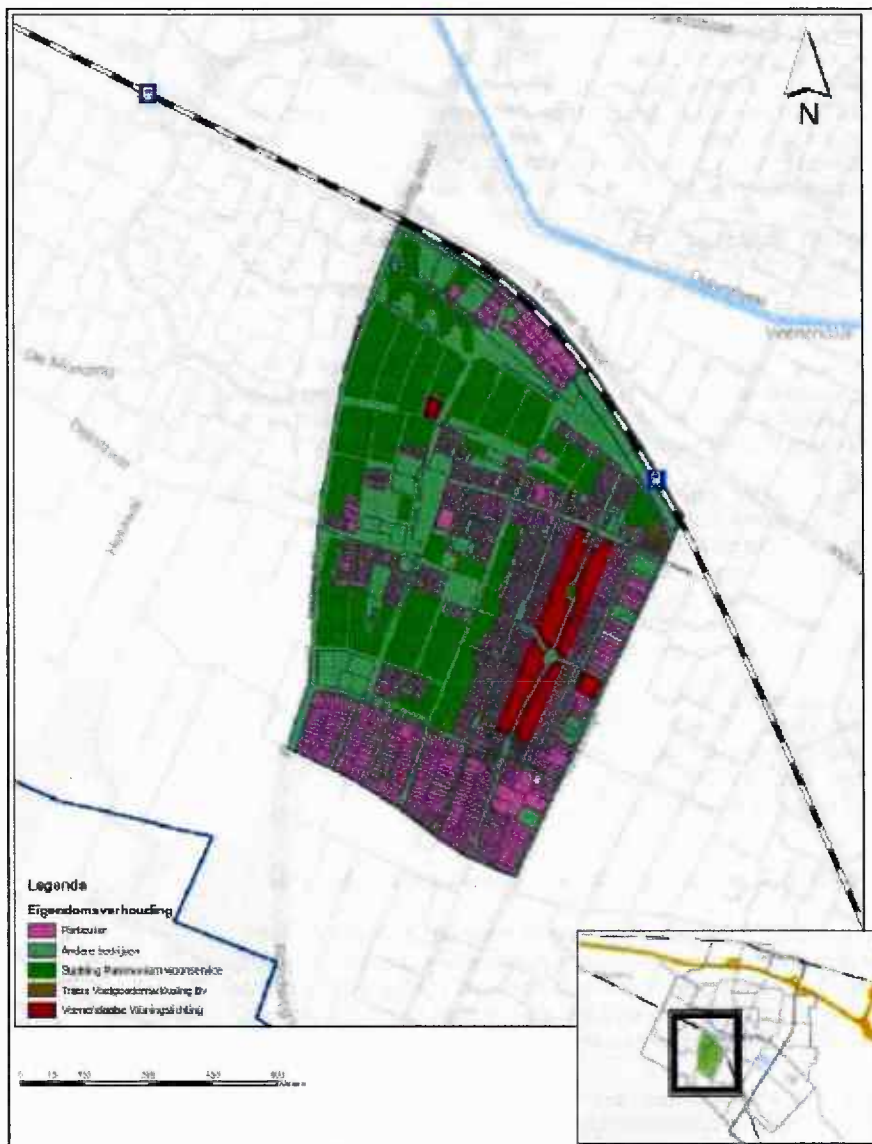
De locaties van de tijdelijke nestkasten worden opgehangen aan woningen in de omgeving in het bezit van Patrimonium. Welke adressen dit zijn wordt nader bepaald. Omdat het hierbij tevens gaat om het overbruggen van slechts één broedseizoen (totdat de permanente (inbouw)voorzieningen functioneel zijn), blijft de gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw gewaarborgd.

Mitigerende maatregelen

Verder worden conform de richtlijnen uit het kennisdocument de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- Het ongeschikt maken van de bestaande verblijfplaatsen wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de gierzwaluw (globaal april – augustus) en buiten periodes met vorst. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van deze werkzaamheden wordt bepaald door een deskundige op het gebied van de gierzwaluw;
- Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt gedaan door de invliegopeningen te dichteren in de periode dat er geen gierzwaluwen aanwezig zijn in Nederland, dat wil zeggen van september t/m half april. Het dichtzetten kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld met planken of roosters;
- De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gierzwaluw;
- Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld met daarin de te nemen maatregelen. Alle betrokken partijen zullen van het werkprotocol op de hoogte gesteld worden.

Met bovenstaande maatregelen wordt verstoring tot een minimum beperkt en wordt de gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw gewaarborgd.

Figuur 4.2 Eigendomssituatie Franse gat. felgroene delen zijn in bezit van Patrimonium Woonservice BV

4.2.3 Gewone dwergvleermuis

Bij renovatiewerkzaamheden aan de Westersingel (envelop 5) worden 2 verblijfplaatsen aangetast. Bij de overige onderhoudswerkzaamheden in envelop 5 blijven de verblijfplaatsen behouden. Bij nieuwbouw worden wel weer verblijfplaatsen aangetast. Het

uitgangspunt is natuurinclusief bouwen. Dat wil zeggen dat bij alle renovaties en nieuwbouw permanente voorzieningen voor vleermuizen worden ingebouwd.

Compenserende maatregelen

Bij de renovatie aan de Westersingel in envelop 5 worden er renovatie werkzaamheden uitgevoerd aan het dak en de gevel. Hierbij worden verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetast. Bij de renovatie wordt het pand voorzien van een voorzet wand. Aan de zuidelijke zijden worden hierin permanente vleermuiskasten (minimaal 8 stuks in totaal) ingebouwd. Er wordt zorg gedragen dat in de nieuwbouwpanden ook permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen worden gerealiseerd. De vorm waarin moet nog afgestemd worden met de aannemer. Het zal in ieder geval conform zowel de folder *vleermuisvriendelijk bouwen* (Zoogdiervereniging) als het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis gebeuren.

De insteek is om bij alle nieuwbouw (eengezins- en gestapelde woningen) de luchtspouw op de kopse kanten in verschillende windrichtingen geschikt en toegankelijk te maken voor vleermuizen. Dit vormen als het ware hele grote vleermuiskasten met een hogere buffercapaciteit (temperatuur) dan inbouwkasten en een diversiteit aan microklimaten. Op deze manier vindt een ruime overcompensatie plaats. Bij voorkeur wordt gezorgd dat vleermuizen de hoek om kunnen kruipen, om het mogelijk te maken dat ze de meest geschikte plekken kunnen opzoeken, afhankelijk van de weersomstandigheden. In de spouw wordt, afhankelijk van het type materiaal, een griplaag aangebracht. Een vleermuis heeft namelijk een ruwe ondergrond nodig om zich vast te kunnen grijpen en om weg te kunnen kruipen. Zo kunnen bijvoorbeeld bij gebruik van steenwol of glaswol dunne ruwe platen tegen het isolatiemateriaal worden aangebracht. Bij gebruik van (isolatie)platen worden de platen opgeruwd of wordt er kunststof gaas aan bevestigd.

Indien deze oplossingen in de spouwmuur technisch niet mogelijk blijken te zijn, worden vleermuiskasten ingebouwd of maatwerk geleverd. Vleermuiskasten worden in de kopse gevels ingebouwd. Grotere vleermuiskasten of geschakelde vleermuiskasten hebben hierbij de voorkeur boven kleine vleermuiskasten. Maatwerkoplossingen zijn bijvoorbeeld voorzieningen in de dakgootbetimmering en in schoorstenen. Ook zijn voorzieningen in het dak mogelijk in schuine daken door het aanbrengen van een spleetvormige ruimte (van circa 3 cm), waarin vleermuizen kunnen wegkruipen. Deze kan zich boven of onder het dakbeschot bevinden. Daarbij worden invliegopeningen gerealiseerd door een ruimte van circa 3 centimeter breed, bijvoorbeeld door ruimte te laten tussen de kantpannen en de muur.

Per envelop worden in ieder geval het minimum aantal voorzieningen gerealiseerd zoals beschreven in tabel 4.1. De inbouwvoorzieningen worden aan verschillende zijden geplaatst, waarmee rekening wordt gehouden met een diversiteit aan microklimaten.

In de directe omgeving zijn ruim voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig voor de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden. Er zijn vele gebouwen aanwezig die geschikte verblijfplaatsen bieden voor de soort. Gebouwen in de omgeving kunnen dan ook prima dienen als alternatief. Gewone dwergvleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen, ze hebben een netwerk van gebouwen waarin ze afwisselend verblijven (bron: kennisdocument gewone dwergvleermuis). Het is dan ook zo goed als zeker dat de individuen in het plangebied reeds bekend is met andere verblijven in de omgeving. Uit zorgvuldigheid worden in de directe omgeving van het plangebied tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden in de vorm van vleermuiskasten. Deze vleermuiskasten dienen als overbrugging totdat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. Er worden in totaal gefaseerd 36 houten of houtbetonnen kasten opgehangen. De locaties van de tijdelijke vleermuiskasten worden opgehangen aan woningen in de omgeving in het bezit van

Patrimonium. Welke adressen dit zullen zijn, wordt in samenspraak met een ecooloog nader bepaald.

Mitigerende maatregelen

Verder worden conform de richtlijnen uit het kennisdocument de volgende mitigerende maatregelen getroffen.

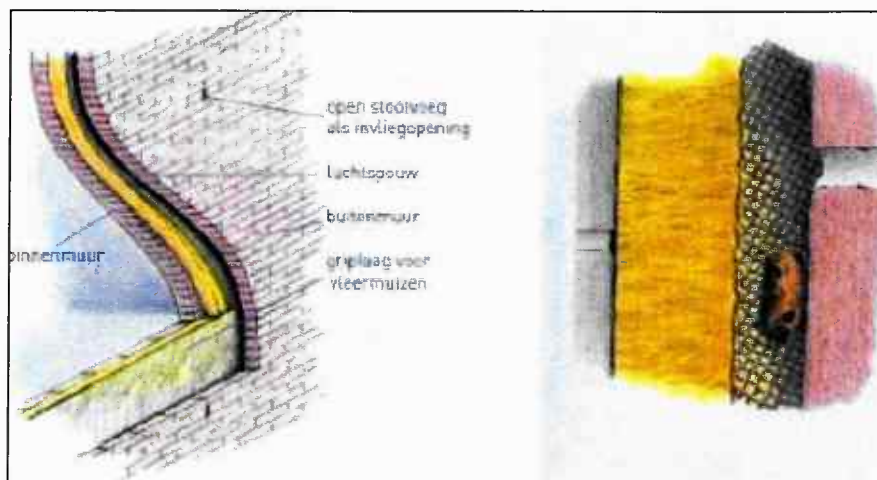
- Omdat de verblijfplaatsen mogelijk jaar rond gebruikt worden, worden zij voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periodes voor de gewone dwergvleermuis. Dit zijn periodes half maart tot half mei en half augustus tot en met oktober. Deze periodes vallen in de actieve periode, maar buiten de kraamperiode en winterperiode. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De methode waarmee dit gebeurt en de geschiktheid voor de uitvoering wordt bepaald door een deskundige op het gebied van vleermuizen.
- Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dient gezorgd te worden dat de gewone dwergvleermuis het pand verlaten heeft. Dit kan door:
 - Gebruik te maken van zogenaamde exclusion flaps of exclusion tubes. Deze flaps en tubes zorgen ervoor dat vleermuizen hun verblijfplaats kunnen verlaten, maar niet meer terug kunnen keren;
 - Na uitvliegen (gecontroleerd door ter zake kundige ecooloog) de invliegopening dichtzetten;
 - De spouwmuur en de ruimte onder het dak ongeschikt te maken door het creëren van tocht. Dit kan door op verschillende plekken en hoogten grote gaten in de spouwmuur te maken of de hoeken open te trekken en de eerste rijen dakpannen handmatig te verwijderen.
- De bestaande verblijfplaatsen worden pas ongeschikt gemaakt, circa 6 maanden nadat de tijdelijke nestkasten zijn opgehangen. Dit om vleermuizen voldoende tijd te geven om te wennen aan de nieuwe voorzieningen.
- Bovengenoemde maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen.
- Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarin alle maatregelen worden vastgelegd. Dit werkprotocol zal tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend worden gemaakt.

Met bovenstaande maatregelen wordt verstoring tot een minimum beperkt en wordt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis gewaarborgd.

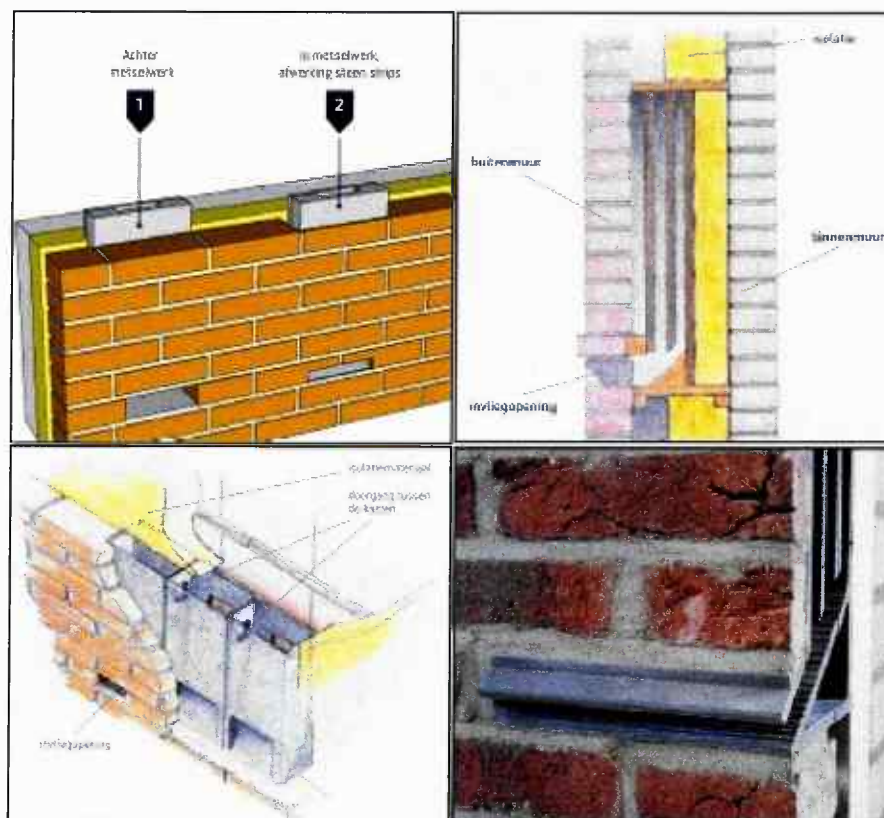
4.3 Logboek en monitoring

De werkzaamheden worden begeleid door een ecooloog deskundig op het vlak van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. De ecologische begeleiding en afspraken worden beschreven in een logboek. Ook wordt in dit logboek een duidelijk overzicht bijgehouden van de noodzakelijk en reeds getroffen compenserende maatregelen.

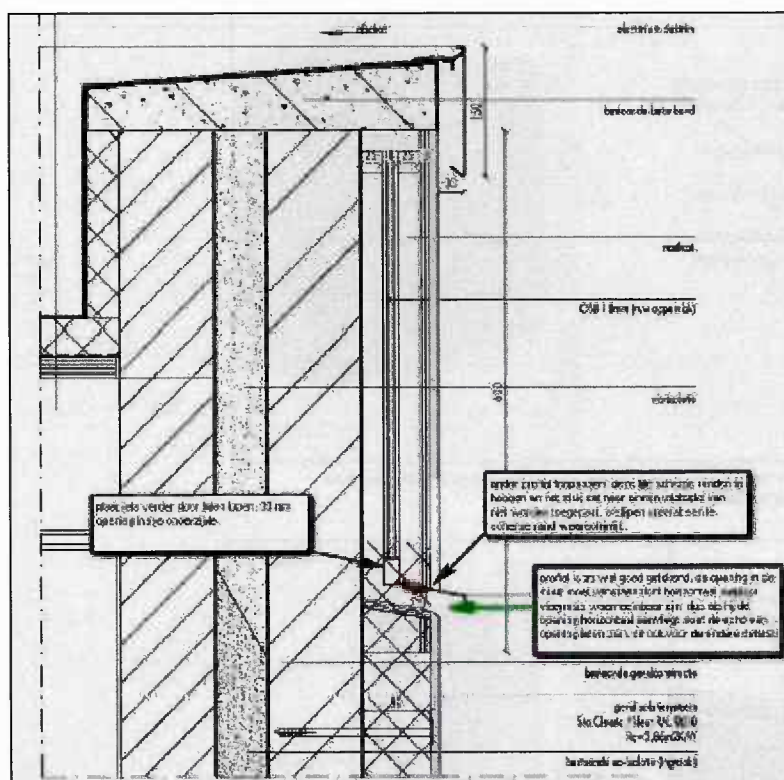
Ook vindt er periodieke monitoring plaats van huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het plangebied. De monitoring vindt eens in de drie jaar plaats. Hierbij monitoren we de ontwikkeling van de populaties, welke compenserende maatregelen getroffen zijn en in welke hoedanigheid deze gebruikt worden. De monitoring zal uitgevoerd worden in de geest van de vigerende protocollen en richtlijnen. De bevindingen worden beschreven in een monitoringsrapport en ter info naar het bevoegd gezag gestuurd. Afhankelijk van de monitoringsresultaten worden aanvullende maatregelen voorgesteld en getroffen, in afstemming met bevoegd gezag.

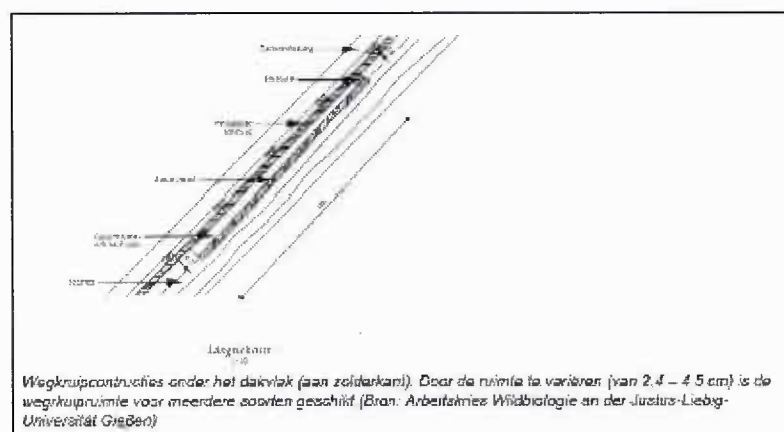
Figuur 4.3 Voorbeeld van spouwruimte in stenen muur, geschikt en toegankelijk voor vleermuizen. Bron: Zoogdiervereniging

Figuur 4.4 Grote en schakelbare inbouw vleermuiskasten.

Figuur 4.5 Voorbeeld doorsnede met inbouwkast vleermuizen achter de gevel

Figuur 4.6 Vleermuisverblijf onder het dakvlak

Bijlage 5: Aanvullende voorgestelde maatregelen

bron: "beantwoording vragen over Activiteitenplan sloop & renovatie woningen Veenendaal 02-09-2021

2 Vleermuizen

- a) U geeft aan dat u in het najaar viermaal alle drie enveloppen onderzoekt. Wij verzoeken u dit nader te specificeren (zie ook de vraag over de invulling van de tabellen)

In het paarzeizoen ligt de focus op baltende exemplaren om zodanig paarverblijven op te kunnen sporen, waarbij eenvoudiger grotere gebieden geïnventariseerd kunnen worden. We hebben hier de inventarisaties verlengd tot langer in de avond, waarbij de rondes in augustus gecombineerd zijn met de zoektocht naar massawinterverblijfplaatsen. Wij begrijpen deze vraag niet helemaal, hopelijk geeft dit antwoord voldoende duidelijkheid voor u.

3 Mitigerende en compenserende maatregelen vleermuizen

- a) Wij verzoeken u aangeven hoe u kunt uitsluiten dat het vleermuisverblijf in envelop 5 daadwerkelijk niet aangetast zal worden?

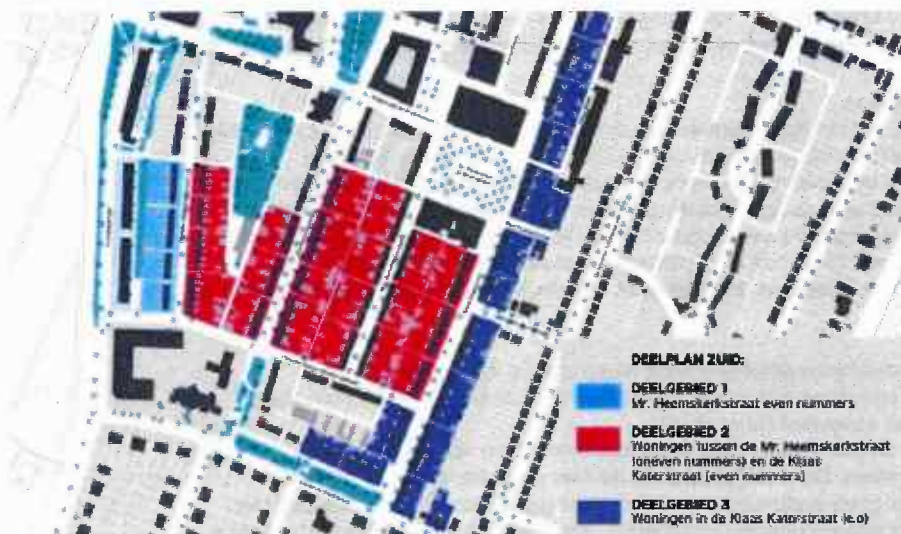
In envelop 5 worden aan de Westersingel twee zomerverblijven van gewone dwergvleermuis aangetast. De verblijfplaats aan de Aart de Gelderstraat 11 wordt niet aangetast, omdat hier geen werkzaamheden in de schil van de woning plaatsvinden. Het gaat hierbij alleen om onderhoudswerkzaamheden, zoals schilderwerk, voegwerkherstel en werkzaamheden binnen de woning (keuken, badkamer, deuren). De verblijfplaats van gewone dwergvleermuis wordt dan ook niet aangetast. Door maatregelen te treffen (aangepaste plaatsing steigers, geen bouwverlichting) wordt voorkomen dat de vleermuis gehinderd wordt en invliegopening geblokkeerd wordt. Deze maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

- b) U geeft aan dat u in uw onderzoek de combinatie zomer-/paarverblijf heeft aangetroffen. Paarverblijven dienen altijd buiten het territorium van een ander concurrerend mannetje geplaatst te worden. In hoeverre wordt daar in uw mitigatieplan rekening mee gehouden?

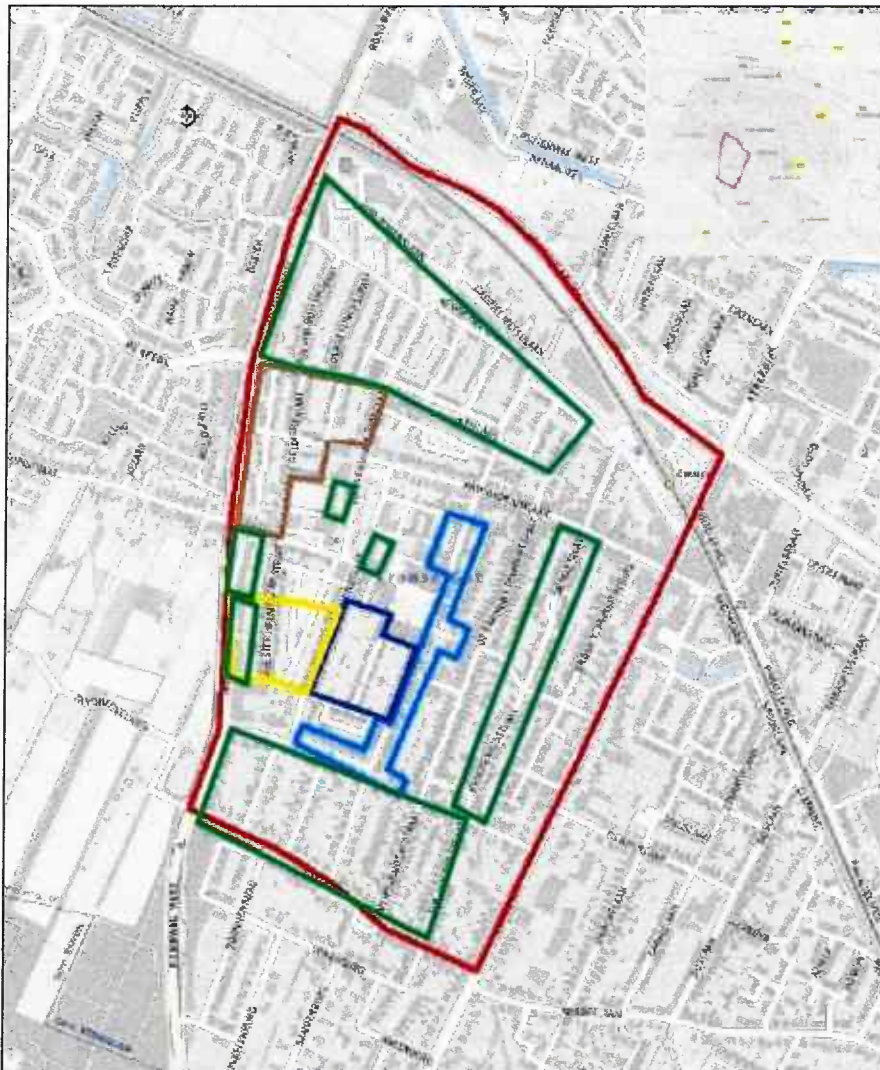
Gewone dwergvleermuizen stellen geen specifieke eisen aan paarverblijven. Ons onderzoek heeft aangetoond dat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn in de wijk Franse Gat. Er zijn immers vele geschikte woningen beschikbaar die nog niet in gebruik zijn door gewone dwergvleermuis. Daarnaast worden de nieuwe woningen gefaseerd in tijd en natuurinclusief (inclusief vleermuisvoorzieningen) opgeleverd en ook de tijdelijke kasten worden verspreid over de wijk opgehangen. Dit borgt dat binnen de wijk ten alle tijden voldoende afstand zit tussen de potentiële paarverblijven.

- c) Wij verzoeken u een kaart toe te voegen waarop duidelijk de plaatsing van de tijdelijke en permanente verblijven aangegeven staat.

De gebouwen worden natuurinclusief gebouwd, in deze inclusief permanente inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. De permanente verblijven zullen in elk woonblok gerealiseerd worden. Zie onderstaande kaart voor locaties van de nieuwe woningen. In totaal worden minimaal 64 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd in de nieuwbouw

De planning is momenteel dat in envelop 5 gestart wordt in 2021, in deelgebied 1 (zie bovenstaande kaart) gestart wordt eind 2022, deelgebied 2 vleksgewijs wordt aangepakt in de periode 2023/2025 en deelgebied 3 gefaseerd in 2025-2029. Zie ook antwoord op vraag 6.2b voor verdere toelichting. Doordat er gefaseerd en vleksgewijs gewerkt wordt in de periode 2021 – 2031 kunnen de tijdelijke kasten grotendeels binnen het plangebied opgehangen worden. Zo zijn voor de werkzaamheden aan de Westersingel (envelop 5) eerder dit jaar reeds vleermuiskasten opgehangen binnen envelop 5. Ander voorbeeld is dat voor de aangetaste verblijfplaatsen in envelop 4, kasten worden opgehangen in envelop 5, 3 en 2. Zodra werkzaamheden in envelop 3 en 2 zijn gepland, zijn de renovaties in envelop 5 en de nieuwbouw in het westelijk deel van envelop 4 gereed en kunnen daar ook weer tijdelijke kasten worden opgehangen. Indien in de praktijk blijkt dat plaatsing in het plangebied niet helemaal haalbaar is, worden kasten elders in de wijk opgehangen. Zie onderstaande kaart met locaties met geschikte plekken waar tijdelijke kasten opgehangen kunnen worden, deze gebieden bestaan uit de verschillende enveloppen en geschikte plekken elders in de wijk. Bij de uiteindelijke keur is het uitgangspunt de kasten zo dicht mogelijk bij de bestaande verblijfplaatsen te plaatsen, maar buiten de verstoringafstand van de werkzaamheden én geborgd kan worden dat de kasten minimaal een jaar na oplevering van de permanente voorzieningen kunnen blijven hangen.

Kaart met geschikte locaties waar tijdelijke kasten voor gewone dwergvleermuis, opgehangen kunnen worden. Zowel binnen het plangebied (lichtblauw = envelop 2, donkerblauw = envelop 3, geel = envelop 4, bruin = envelop 5) als elders in de wijk (Groene vlakken)

- d) Wij verzoeken u concreet aan te geven hoe de locaties van de alternatieve verblijfplaatsen buiten de verstoringinvloed zijn van de werkzaamheden geplaatst zodat deze tijdens de werkzaamheden steeds beschikbaar zijn.

De kasten worden verspreid over de wijk opgehangen. Daarnaast zijn er vele 'natuurlijke' uitwijkmogelijkheden in de wijk beschikbaar in de vorm van geschikte woningen die nog niet in gebruik zijn. Er zijn daarom altijd alternatieve verblijfplaatsen buiten de verstoringinvloed beschikbaar. Daarnaast worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd, zie ook antwoord op vraag 6.2b.

- e) Wij verzoeken u daarnaast, om toe te lichten dat de gekozen locaties voor zowel de tijdelijke als permanente maatregelen vrij zijn van verstoring.

De permanente voorzieningen worden geplaatst in nieuwbouw. Hier vinden de komende tijd geen werkzaamheden meer plaats. Bij de planning wordt rekening gehouden dat de kasten niet worden geplaatst aan panden waar werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de periode van 1 jaar na oplevering van de nieuwbouw. De tijdelijke kasten blijven immers hangen tot 1 jaar na oplevering permanente voorzieningen in de nieuwbouw

- f) Kunt u garanderen dat er bij plaatsing van de tijdelijke – en permanente verblijfplaatsen voldoende rekening gehouden wordt met de gewenningsperiode?

Ja. Er wordt een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden gehanteerd. In de praktijk blijkt dit makkelijk haalbaar, zeker in deze wijk waar veel mogelijkheden zijn om kasten op te hangen. Dit samen met de 'natuurlijke' uitwijkmogelijkheden (bestaande geschikte verblijfplaatsen in bestaande woningen) borgt dat er voldoende tijd is voor de dieren om de nieuwe verblijfplaatsen te ontdekken. In het ecologisch werkprotocol wordt de gewenningsperiode als vereiste opgenomen.

4 Gierzwaluw

- a) Wij verzoeken u een kaart toe te voegen waarop duidelijk de plaatsing van de tijdelijke verblijven aangegeven staat, alsmede het aantal. De provincie Utrecht gaat uit van een mitigatiefactor van 5 tijdelijke en/of permanente gierzwaluwkasten per verblijfplaats voor de gierzwaluw conform het kennisdocument en dus niet van drie zoals u in tabel 4.1 aangeeft.

Ook wij hebben het kennisdocument gehanteerd voor de compensatiefactor. Hierin staat de compensatiefactor van 5 niet vermeld. In de oude gedragscode van RVO stond wel een compensatiefactor van 5 vervangende nestlocaties per aangetaste nestlocatie. In het kennisdocument is deze compensatiefactor echter losgelaten, met name om niet meer star naar de aantallen te kijken, maar de ecologen meer flexibiliteit te geven voor maatwerk. Het kennisdocument stelt dan ook in paragraaf 3.2 dat er een meerdere alternatieve nestlocaties moeten worden aangeboden, een overmaat. Gelet op de schaal en fasering van het project en de reeds aanwezige uitwijkmogelijkheden (geschikte locaties (woningen) die nog niet in gebruik zijn door de gierzwaluw) achten wij een compensatiefactor van 3 nestkasten ruim voldoende om de gierzwaluwen alternatieve nestlocaties te bieden. Gelet op de aanwezigheid van vele uitwijkmogelijkheden, wordt de kans dat tijdelijke kasten in gebruik worden genomen niet als hoog ingeschat. Nog meer nestkasten achten wij ecologisch niet zinvol.

Mocht u van mening zijn dat meer nestkasten echt van ecologische waarde is voor de gierzwaluw dan is Patrimonium bereid per aangetast nest 5 vervangende nestplekken te realiseren.

Doordat er gefaseerd gewerkt wordt kunnen de tijdelijke kasten grotendeels binnen het plangebied opgehangen worden. Zo kunnen voor de aangetaste nestlocaties in envelop 4, kasten worden opgehangen in envelop 5, 3 en 2. Zodra werkzaamheden in envelop 2 zijn gepland, zijn de renovaties in envelop 5 en de nieuwbouw in envelop 4 grotendeels gereed en kunnen daar ook weer tijdelijke kasten worden opgehangen. Indien in de praktijk blijkt dat niet helemaal haalbaar is, worden kasten elders in de wijk opgehangen. Hierbij is het uitgangspunt de kasten zo dicht mogelijk bij de bestaande nesten te plaatsen, maar buiten de verstoringafstand van de werkzaamheden.

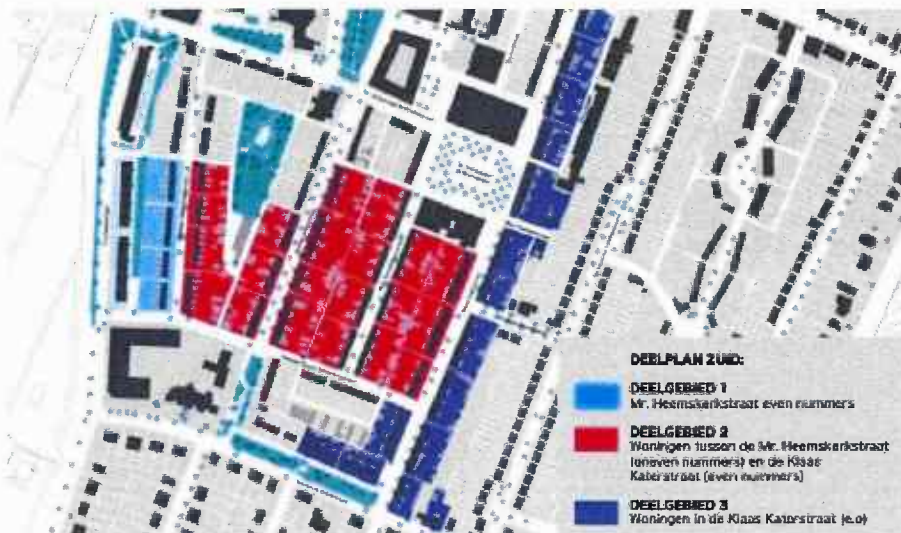
- b) Wij verzoeken u concreet toe te lichten welk type kasten als tijdelijke voorziening geplaatst zullen worden.

Dat worden zoals gebruikelijk standaard gierwaluwkasten van hout of houtbeton, zoals te koop bij onder meer Vivara, Waveka, Unitura, Faunus, Bats&Birds etc. De exacte type kasten zullen nader bepaald worden door de uitvoerder in samenspraak met de begeleidende ecooloog. Dit is afhankelijk van de beschikbaarheid, prijs en leveranciers. Zie onderstaande plaatjes voor de type kasten of vergelijkbare kasten die gebruikt gaan worden.

- c) Wij verzoeken u een kaart toe te voegen waarop duidelijk de plaatsing van de permanente verblijven aangegeven staat, alsmede het aantal

De gebouwen worden natuurinclusief gebouwd, dat wil in deze zeggen inclusief inbouwvoorzieningen voor gierwaluw. De permanente verblijven zullen in elk woonblok gerealiseerd worden. Bij rijtjeshuizen op de noordelijke kopse kanten en bij gestapelde bouw op de noord- en oostgevels. De permanente verblijven zullen in elk woonblok gerealiseerd worden. Zie onderstaande kaart voor locaties van de nieuwe woningen. Verspreid over de woningblokken worden minimaal 75 permanente nestlocaties gerealiseerd.

- d) Wij verzoeken u aan te geven hoe u zodanig rekening met de werkplanning houdt dat u de zwaluwen direct permanent kunt mitigeren, of indien dit niet mogelijk is hoe u de tijdelijke mitigatie realiseert.

Patrimonium houdt al rekening met compensatie bij haar projecten. Zo zijn in de renovatie van de portiekflat aan de Thorbeckesingel (ook in Franse Gat) in 2021 bovenwettelijk permanente kasten voor gierzwaluw geplaatst. Hier is dus al sprake van permanente compensatie. Er wordt gefaseerd gewerkt, waarbij gestart wordt met de nieuwbouw van het westelijk deel van envelop 4. Hierbij worden permanente voorzieningen geplaatst die ook kunnen dienen als permanente compensatie voor de gierzwaluwkasten in envelop 3 en 2, zolang de aantallen kasten voldoende zijn. Het zelfde geldt voor de nieuwbouw in envelop 3 en 4.

Ondanks deze aanpak zal het ophangen van tijdelijke kasten waarschijnlijk noodzakelijk zijn om de compensatiefactor te halen. Gelet op de aanwezigheid van vele uitwijkmogelijkheden (bestaande woningen elders), wordt de kans dat tijdelijke kasten in gebruik worden genomen niet als hoog ingeschat. Wel zullen houtbetonnen kasten die als tijdelijke compensatie geplaatst worden waar mogelijk gewoon blijven hangen.

5 Huismus

- a) Wij verzoeken u een kaart toe te voegen waarop duidelijk de plaatsing van de tijdelijke verblijven aangegeven staat, alsmede het aantal. Wij rekenen met een mitigatiefactor van 2 voor de huismus conform het kennisdocument.

Wij hanteren ook een compensatiefactor van 2 voor de huismus. Bij voorkeur vindt direct permanente compensatie plaats.

Zie onderstaande kaart met in het groen delen in de wijk, zowel in het plangebied als daar buiten, met de meest kansrijke locaties voor het ophangen van tijdelijke kasten op geschikte plekken. Hierbij wordt specifiek rekening gehouden met reeds bezette territoria en aanwezigheid van geschikt leefgebied in directe omgeving. Maar ook de eigendomssituaties en welwillendheid van particulieren zijn van belang. De voorkeur gaat uit naar plekken zo dicht mogelijk bij de bestaande nestlocaties, maar buiten de verstoringsafstand van de werkzaamheden. Per envelop worden minimaal de aantallen opgehangen zoals weergegeven in tabel 4.1 in het activiteitenplan.

Kaart met groene vlakken die meest kansrijke locaties weergeven waar tijdelijke kasten voor huismus opgehangen kunnen worden. Zowel binnen als buiten de enveloppen. Hierbij wordt specifiek rekening gehouden met reeds bezette territoria (roze puntjes) en aanwezigheid van geschikt leefgebied in directe omgeving.

b) Wij verzoeken u concreet toe te lichten welke huismuskasten als tijdelijke voorziening geplaatst zullen worden.

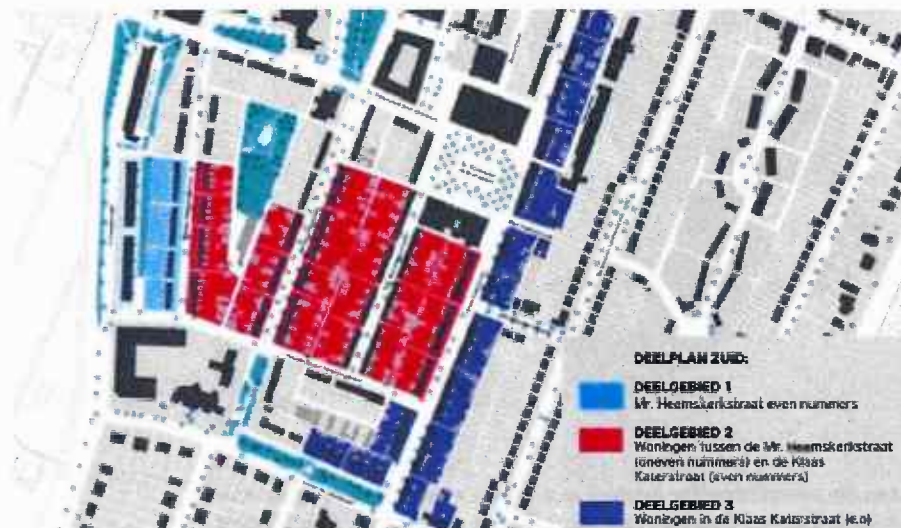
Dit worden de gebruikelijke nestkasten die geschikt zijn voor huismus, van hout of houtbeton. Van verschillende typische huismuskasten wordt het vloeroppervlak als mogelijk onvoldoende beschouwd, ondanks dat ze wel in gebruik worden genomen door huismussen. Onze voorkeur gaat dan ook uit naar kasten met een groter vloeroppervlak

zoals gierzwaluwkasten, welke zeer geschikt zijn voor huismussen. Zie als voorbeeld plaatjes hieronder

- c) Wij verzoeken u een kaart toe te voegen waarop duidelijk de plaatsing van de permanente verblijven aangegeven staat, alsmede het aantal

De gebouwen worden natuurinclusief, in deze inclusief inbouwvoorzieningen voor huismus, gebouwd. De permanente verblijven zullen in elk woonblok gerealiseerd worden. Bij rijtjeshuizen op de noordelijke kopse kanten en bij gestapelde bouw op de noord- en oostgevels. De permanente verblijven zullen in elk woonblok gerealiseerd worden. Zie onderstaande kaart voor locaties van de nieuwe woningen. Verspreid over de woningblokken worden minimaal 162 permanente nestlocaties gerealiseerd.

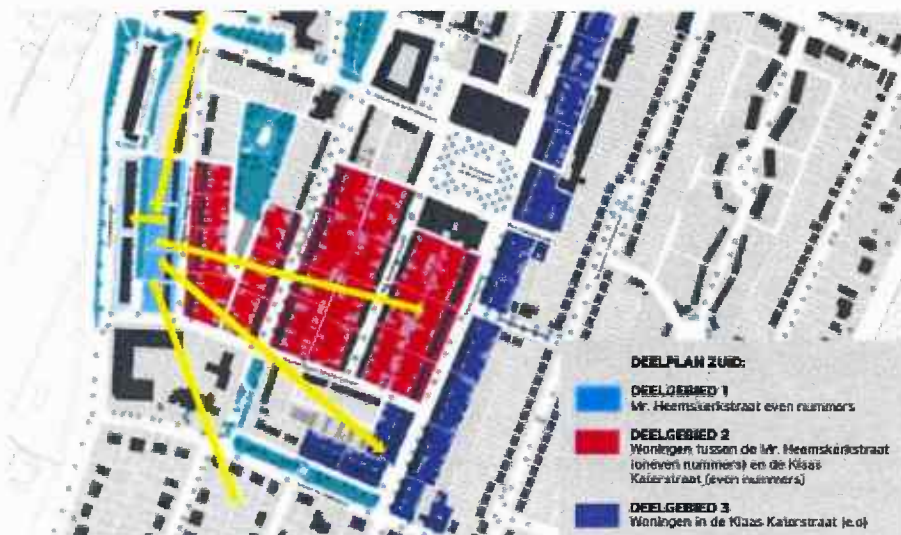

- d) Kunt u garanderen dat er bij plaatsing van de permanente verblijfplaatsen voldoende rekening gehouden wordt met de gewenningsperiode?

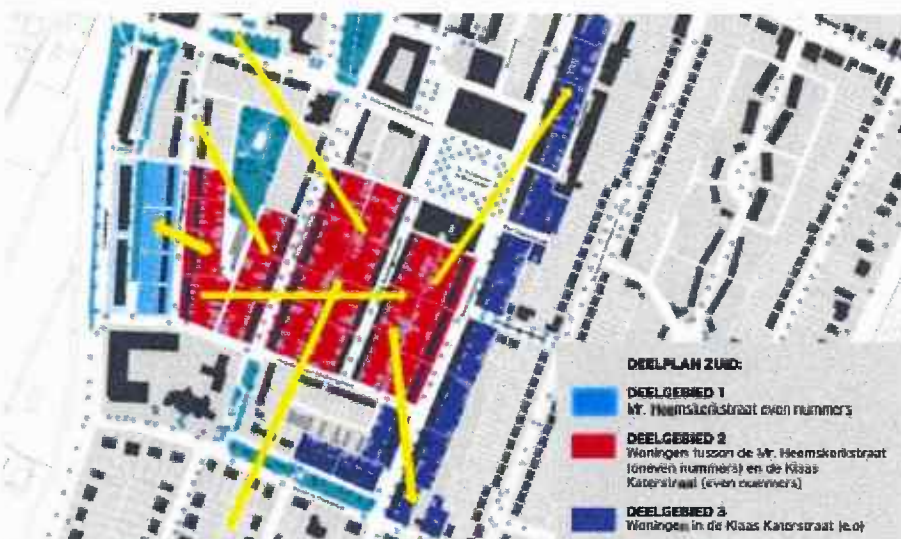
Ja, daarbij wordt rekening gehouden in de planning. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld en de werkzaamheden worden begeleid door ecologen.

- e) U geeft in uw activiteitenplan aan dat er vanwege nieuwbouw leefgebied (diepe achtertuinen) van de huismus zal verdwijnen. Wij verzoeken u aan te geven op welke afstand de tijdelijke en nieuwe permanente verblijven van de huidige verblijven af

gewone dwergvleermuis. Ter illustratie is in onderstaande plaatjes de uitwijkmogelijkheden per fase van de nieuwbouw aangegeven. Voor envelop 5 geldt dat de tijdelijke voorzieningen binnen de envelop geplaatst kunnen worden.

Indicatieve uitwijkmogelijkheden vanuit deelgebied 1. Naar deelgebied 2, 3, envelop 5 en elders in de wijk

Indicatieve uitwijkmogelijkheden vanuit deelgebied 2. Binnen het deelgebied, terug naar deelgebied 1, naar deelgebied 3 en richting elders in de wijk

Indicatieve uitwijkmogelijkheden vanuit deelgebied 3. Terug naar opgeleverde deelgebied 1 en 2, binnen deelgebied 3 en richting elders in de wijk.